

Előfizetési ár:

Egész évre — 4 K.
Fél évre — 2 K.
Negyed évre — 1 K.
Egyes szám — 20 f.

Felelős szerkesztő:

SUGÁR KÁROLY
m. k. erdőmester.

Főmunkatárs:

BALOGH ERNŐ
m. k. erdőmester.

AZ ERDŐ

Erdészeti és vadászati szaklap kisebb erdők birtokosai és kezelői,
erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére.

TULAJDONOS ÉS KIADÓ AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor
vagy annak helye 40 f.
Egész oldal — 40 K.
Fél oldal — 20 K.
Negyed oldal — 10 K.
Nyolczad oldal — 5 K.

Többszörös megjelenés esetén
engedmény meggyezés szerint

Előfizetőknek az állásinálát és
kereslet rovata rövid közlésekre
díjtalanul áll rendelkezésre.

Az előfizetési ár «Az Erdő» kiadóhivatala címén Budapest, IV.,
Egyetem-utca, Franklin-Társulat, küldendő. Ide intézendők a lap
szétküldésére vonatkozó reklamációk is.

A lap szellemi részére vonatkozó levelezés (kéziratok stb.) «Az Erdő»
szerkesztőségéhez, Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz. intézendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

«Az Erdő» munkatársai megfelelő írói tiszteletdíjban részesülnek, a melyet a szerkesztőség évnegyedenként utalványoz.
A lap után netalán származó tisztta jövedelem teljes összegében az Országos Erdészeti Egyesület által kezelt oly alap
javára fordíttatik, a mely — később meghatározandó módon — erdészeti altisztek, erdő- és vadőrök javára fog szolgálni.

TARTALOM.

Szerkesztő-változás: Búcsuzó. — Beköszöntő. — Felhívás.
Erdészet: Új csemete-csomagolási mód (ábrával). (Bd.) — Vizs-
gáljuk meg gyakran átlalóinkat. (Bd.)
Vadászat: Fogóláda (2 ábrával). (Erdmann R.) — Erdőőr élet-
veszélyben. (V.)
Gazdasági tanácsadó: Milyen legyen a jól tejlő tehén. — A takar-
mányrozs termelésének a módja. — Mit csináljunk a le-
hullott gyümölcsessel. — A baromfitrágya értékes voltáról. —
Száj- és körömfájás. — A pommerániai lúd (ábrával). — Ho-
gyan tisztítsuk a kutat. — A jó tojás felismerése.
Különfélék: Sebtapas. (R.) — Vérzés csillapítása. (R.) — A méz
mint belső orvosság. (R.) — Az olaj. (R.) — Olesó barométer. (B.)
Tárca: A fegyvertelen vadászfelügyelő. (S. K.)

Szerkesztő-változás.

Búcsuzó.

Midőn mult év végén az Országos Erdészeti Egyesület a kisebb terjedelmű magánerdők birtokosai és kezelői, nemkülönben az erdészeti altisztek, erdőőrök és vadőrök részére egy kizárólag ezen érdekkörök igényeinek a kielégítésére irányuló szaklapnak a megindítását határozta el, s megtisztelő bizalmával a szerkesztői teendők végzésére igénytelen személyemet kérte föl, daczára a hivatali állásommal egybekötött sokirányú és nagyterjedelmű munkálataimnak, az alsó erdészeti szakoktatásnál közel két évtizedet kitevő szolgálati időm alatt az ezen, valamint az ezzel kapcsolatos ügyek iránt mindenkor érzett önzetlen lelkesedésem hatása alatt a szerkesztői teendők ellátására a legnagyobb készséggel vállalkoztam.

Nem sejtettem abban a pillanatban, hogy a vezetésem alatt álló erdőőri szakiskola munkanyaga aránylag igen rövid idő alatt még megtöbbszörösödik s tevékenységem az eddiginél több irányban és nagyobb mértékben lesz elháríthatlanul igénybe véve.

Ezen az erdőőri szakiskolák fejlődésére különben igen kedvező körülmény reám nézve olyan helyzetet teremtett, mely mellett a lapnak további

szerkesztését a legmegfeszítettebb munka mellett is a joggal megkívánható alakban ellátni nem tudtam volna.

Nehogy tehát e nemes czélok teljesítésére hivatott szaklap nagy elfoglaltságom miatt bármiben is hiányt szenvedjen, idejekorán az Orsz. Erdészeti Egyesület igazgató választmányától a szerkesztői teendők alól való felmentésemet kérelmeztem.

Az igazgató-választmány méltányolva indokaimat, kérésemet teljesítette is.

Ebből kifolyólag, midőn a mai nappal lapunk szerkesztésétől visszavonulok, elsősorban is hálás köszönetet mondok mindazoknak, kik a lap ügyét önzetlen lelkesedéssel úgy anyagilag mint erkölcsileg pártolták.

Igaz és őszinte köszönetet mondok munkatársaimnak, kik közleményeikkel a lapot megtisztelni szivesek voltak.

Tiszteletteljes és hálás köszönetemet nyilvánítom magának az Országos Erdészeti Egyesületnek s különösen az egyesület nagyrabecsült vezetőségének a minden irányban tanusított jóakarátú pártfogásáért és támogatásáért.

Midőn tehát e lap szerkesztésétől búcsut veszek, szivemből kívánom, hogy a kitünő és szakavatott kezekbe kerülő lap hosszú időközön át teljesíthesse azt a fontos feladatát, melyet maga elé tűzött.

Vadászerdő, 1907. évi szeptember 6-án.

Török Sándor.

Beköszöntő.

Nekünk, kik az Országos Erdészeti Egyesület megtisztelő bizalma folytán e lap szerkesztésére vállalkoztunk, a vadászerdei erdőőri szakiskola érdemes igazgatójának búcsuzója után már most az volna a kötelességünk, hogy czélul kitűzött munkálkodásunkról lapunk tisztelt olvasóközönségének programot adjunk.

Programmunk rövid. Haladni akarunk a megkezdett úton. Félretéve minden előítéletet s lelküdvé minden akadályt, haladni akarunk kitüzött célunk felé, mely egyedül az erdészeti altisztek és szolgák erkölcsi és anyagi boldogulását rejti magában. Gondunk lesz ezután is arra, hogy hazánk erdészetének altiszti kara e szerény lap útján a haladó kor igényeinek megfelelő oktatást és tájékoztatást nyerjen az erdészet és vadászat szakmáiba vágó, minden aktuális kérdésről s minden modern újításról.

De gondunk lesz arra is, hogy lapunk olvasóinak jövőre is hasznos tanácsokat adhassunk bármily szerény háztartásuk s gazdaságuk vezetésében. E végből «Gazdasági tanácsadó» elnevezés alatt lapunkban állandó rovatot nyitottunk s nagy örömünkre szolgál annak kijelentése, hogy e rovat vezetését Hreblay Emil úr, állattenyésztési m. kir. felügyelő, elvállalni szives volt. Az ő szives közreműködése mellett, azt hiszszük, módunkban lesz lapunk tisztelt olvasóközönségének mindazon igényeit kielégíteni, melyek e rovathoz fűződnek.

S hogy a gazdaság körébe vágó tengernyi gyakorlati kérdéseket mennél tüzetesebben elbírálhassuk, arra kérjük lapunk tisztelt olvasóit, hogy adandó alkalommal minden vitás kérdésüket, vagy ügyes-bajos dolgukat gazdaságuk köréből velünk közölni sziveskedjenek s mi rovatvezetőnk közre-

működése révén a kívánt választ vagy fölvilágosítást — a felvetett kérdés előrebocsájtása mellett — a legközelebbi lapszámban, sürgős esetekben pedig levélileg is, készségesen megadjuk.

Megjegyezni kívánjuk még, hogy a kérdezősködő nevét nyilvánosságra nem hozzuk s a kérdés elé csak kezdetűit nyomatjuk. Már ez a körülmény is mindenkit arra ösztökélhet, hogy szerkesztőségünkhöz mindenkor bizalommal forduljon.

Azt talán szükségtelen külön megemlítenünk, hogy hasonló kérdezősködésekre a szükséges felvilágosításokat az erdészeti és vadászati szakmákban is szives-örömet megadjuk.

S hogy tisztelt olvasóink a kívánt felvilágosításokat lapunkban hosszas keresgélés mellőzésével is feltalálhassák, már most tudatjuk, hogy azokat az erdészet, vadászat és gazdaság körébe tartozó kérdéseket, melyek általános érdekek, a melyek megoldása tehát nemcsak a kérdezősködő egyének, de a nagyközönségnek érdekeivel is összefügg, az «Erdészet», «Vadászat», illetve «Gazdasági tanácsadó» elnevezésű rovatunkban kérdések és feleletek czímeken fogjuk közölni, míg azokat a tudakozódásokat, melyek ily közérdekű jelleggel nem bírnak s inkább csak magára a tudakozódó egyénre lehetnek fontosak, a «Szerkesztői üzenetek» alatt fogjuk elintézni.

A «Különlék» rovata alatt iparkodni fogunk

TÁRCSA.

A fegyvertelen vadászfelügyelő.

Izzó forrósággal tűzött le az augusztusi nap, mikor a t . . . i vadászterület bérlője öt órai fárasztó gyakorlás után a «Carpin» nevű erdőrészebe érkezett.

Tíz óra felé járt már az idő s noha útja a legszebb fiatalosokon s olyan sűrűségeken vezetett keresztül, melyeket a jó Isten is az erdő vadjai részére teremtett, még egy öklömnyi nyúllal sem találkozott s néhány berregő szajkónál és rikácsoló fekete rigónál egyebet nem látott. S így ment az már tíz nap óta. Pedig a hesseni nábob, egy ottani nagykereskedő czég baltagja, ezeket költött már s biztosra vette, hogy magyarországi vadászterülete, melyről otthon a klubban hihetetlen dolgokat regélt, megéri azt a temérdek kiadást, melyet beléje ölt. Pedig szegényt tévútra vezették. Egy hozzánk szakadt honfitársa, ki már sokféle pályán próbált hiába szerencsét, tudatta vele, hogy a t . . . i vadászterületet, mely tisztásokkal sűrűn tarkított s vízzel bőven ellátott 15,000 kataszteri hold őserdőből van alkotva, potom évi ezer koronáért bérbe lehet venni. Azt is megírta, hogy e területre szarvasok is ellátogatnak s hogy azokat kevés költséggel oda lehet szoktatni. Azt persze, hogy egyéb

vadja alig van, s hogy a terület már évek óta bitang jószág, melyet az orvvadászok alaposan kiirtottak, bölesen elhallgatta, de előre is fölajánlotta a nábobnak vadóri szolgálatait.

Kár volna — úgymond — ezt az «Eldorádót» elszalasztani, s úgy képzeli, hogy hazájának egy darabkája volna ide varázsolva, ha e vadászterületen senki más, csak honfitársa lenne a vadász úr.

S a nábob beugrott, az eldorádót bérbe vette s hesszeni honfitársát, ki kereset nélkül már a kétségbeesés szélén állott, busás fizetéssel «vadászfelügyelő»-nek szerződtette.

Most következtek csak a nagy beruházások. A vadászfelügyelő egyik költségvetést a másik után terjesztette fel gazdájához, sónyalatókról, etetőkről, takarmány beszerzésről, csapdákról, törőkről, vadőrök alkalmazásáról, vadászkunyhók és vadásztanyák építéséről s azoknak fényűző berendezéséről stb. stb. s a hesseni utalványozta ész nélkül, egyik ezrest a másik után.

Hogy a költségvetések szerint engedélyezett tételek egytől-egyig végre lettek-e hajtva, azt ne kutassuk, elégedjünk meg annak megállapításával, hogy a vadászfelügyelő úr rövid idő alatt alaposan kivedlett. Kopottas rongyait a legutolsó divat előírásának szigorú betartásával, kifogástalanul szabott ruházattal cserélte fel, éhes gyomrát többé már nem száraz kenyérrel s beszózott

mindazokat a hasznos tudnivalókat közzétenni, melyek az általános műveltség terjesztésére alkalmasak s lapunk olvasóinak értelmiségét a kor igényeinek megfelelő színvonalon fentartják.

Végre a «Tárca» rovat ezután is arra lesz hivatva, hogy annak tartalma tanulságos, de egyszerűs mind szórakoztató olvasmányt nyújtson, s abban a hivatásunkkal járó kötelességek teljesítésében kifáradt testi s lelki erőink megnyugvást, üdülést s új életkedvet leljenek.

Kérjük ezután azokat a t. munkatársakat, kik hasznos tevékenységükkel e lapot támogatták, hogy jóindulatukat részünkre is biztosítani s elvállalt kötelességünk teljesítésében bennünket is jóindulatú közreműködéssel elősegíteni sziveskedjenek.

Vajha minden magyar erdész s minden magyar erdőbirtokos áthatva lenne e szerény lap magasztos hivatásától, mert annak feladata: az altiszti személyzet erkölcsi és anyagi érdekeinek előmozdítása, országos érdek, s annak minden rendelkezésünkre álló eszközzel való megvédése hazafias kötelesség.

Bizva mindnyájunk hazaszeretetében, kérjük a nagyközönség szíves pártfogását s munkánkat Isten nevében megkezdjük.

Budapest, 1907. évi szeptember hóban.

Balogh Ernő.

Sugár Károly.

hallal, hanem a s i nagyvendéglő konyhájának remekeivel lakatta jól s szomját nem patakvíz, hanem francia pezsgő oltotta.

A vadász úr pedig ezalatt vérmes reményekkel várta a szarvasbögés idejét s a klubban már előre verte a mellét, hogy magyarországi vadászterületének tropheáival az idei agancskiállításán ő is részt fog venni. Azon is tanakodott már, hogy október elején néhány jó barátjával fog T ra lerándulni, hadd bámuljanak ezek is az ő mesés «Eldorádóján».

Egy este azonban megszállta a germán óvatosság s úgy határozott, hogy előbb mégis csak jó volna talán személyesen meggyőződni az «Eldorado» mivoltáról.

Úgy is tett s őzbak-sípolásra lerándult.

Tíz nap óta tartott már a sípolás, eredménytelenül. Tíz nap óta járta az «Eldorado» meredek lejtőit, úttalan utakon, fáradhatatlanul, kipróbálva a világ összes csal-sípjait a zeneclmélet minden hangnemein rendíthetetlen kitarással, de öznek még csak fiát se látta.

Nem csoda hát, ha ezen az előzmények után türelme végkép kifogyott s mikor a tizedik nap fárasztó sétája után, rekkenő hőségben, a «Carpin» meredek oldala alá érkezett, keserű szemrehányásokkal illette a jeles vadászfelügyelőt.

Nem hitte, úgymond, hogy honfitársa létére őt így becsapja, őt, kinek annyi jót köszönhet, ki őt, míg ha-

Felhívás.

Tisztelettel kérjük, hogy ezentúl az előfizetési díját s minden az expedicióra vonatkozó reklamációt az «Az Erdő» kiadóhivatalához, a Franklin-Társulathoz (Budapest, IV., Egyetem-utca 4.), a lap szellemi részére vonatkozó közleményeket pedig az «Az Erdő» szerkesztőségéhez (Budapest, V., Zoltán-utca 16.) küldeni sziveskedjenek.

A szerkesztőség.

Erdészlet.

Új csemete-csomagolási mód.

A csemetek csomagolására hazánkban részben rozs-szalmát, részben lécekből hézagosan összerótt ládákat, kis részben, talán fűzfavesszőből font kosarakat is használnak. Legáltalánosabban mégis a szalmával való csomagolást alkalmazzák.

Legjobb az eddig alkalmazott módok között a kosarakban való csomagolás, de mert a kosarak beszerzése sok helyen nehézséggel jár és költséges, a szalmával vagy a ládába való csomagolást használják inkább. A ládába való csomagolásnak azonban megvan az a hátránya, hogy a vasuti kocsiban a ládák szabályos alakjuk miatt hézag nélkül rakásolhatók s így megesik, hogy rácszerű oldalfalaik daczára, a csemetek hosszabb úton

zájában élt, annyi bajból kiségitette. Ez persze mentegődött s ezernyi kifogással hozakodott elő, hogy így meg úgy, «nagy a szárazság, túlságos nagy a meleg, az őzbak ilyenkor lomha s nem ugrik be a sípra». Fogadkozott, hogy a «Carpin» megmászása eredményre fog vezetni, mert ez az erdő, úgymond, H gróf vadászterületével határos s onnan «csapatokban» szokott a vad átváltani. Kérve kérte gazdáját, hogy ha már ennyit fáradozott, ne sajnáljon még egy-két órai hegy-mászást, mert ő, úgymond, esküdni merne, hogy oda-fönn lesz bak.

Isten neki, mondta csüggedten, gyerünk hát, s neki indultak a meredek oldalnak.

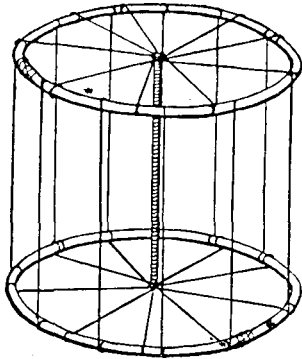
A hőség szinte elviselhetetlen volt. Patakokban csurgott az izzadság a vadászúr homlokáról; melle úgy zihált, mint egy fújtató s ereje már-már cserben hagyta.

«No — gondolta magában — ha most nem látok semmit, úgy itt hagyom ezt az Eldorádót, mint szent Pál az oláhokat, de honfitársamat előbb a legszebb fára huzatom fel.»

De mi az? . . . A szemben levő oldalról motoszkálás hallszik, majd néhány zuppanás s azután síri csend.

Kis vártatva a zuppanás megismétlődik. Szakasztott olyan, mintha távol, nagyon messze lovak vágatnának köves országúton. A vadászúr gyakorlott füle hamar tisztában van vele, hogy a zajt felriasztott őzvad okozta.

megfüllednek. Azonkívül a ládák ma már szintén költségesek és előre elkészítve, nem készülhetnek annyiféle nagyságban, hogy a különféle csemetemennyiségek befogadására épen alkalmasak legyenek. Így aztán megesik, hogyha nagy ládában kevés csemetét kell szállítani, ezek a ládában meglazulnak és ide-oda hányódnak, a mi minőségükre

Uj csemete-csomagolási mód.

semmiesetre sincsen jó hatással. Egészen indokolt tehát, hogy leggyakrabban szalmába csomagoltuk csemetéinket.

Ámde manapság a szalma is emelkedik árban, különösen tehát ott, a hol messze vidékről kell hozatni, jó volna azt mással pótolni. Leginkább a hegyek mélyében fekvő fenyves-csemetekertekben áll elő ez a kívánság.

Most, a midőn őszelejjel sok helyen, mondhatni országszerte megtörténnek az előkészületek arra, hogy állami és egyes uradalmak kereskedelmi csemetekertjeiből millió és millió csemete útra keljen, időszerű egy oly csemete-csomagolási módot megismertetni, a mely különösen fenyves vidéken, de másutt is, előnyösen alkalmazható és gyakorlatilag teljesen ki van próbálva.

A csomagolás előkészületei abból állanak, hogy luczfenyő ágaiból, azok összehajlítása és megkötözése által a szétküldendő csemeték nagyságához képest 50—70 cm. átmérővel bíró abroncsfélék készülnek, a melyek vékony és lágy vassodronnyal sugarasan behálózottnak.

A csomagolás maga a következőképen történik. Egy ily abroncsot a munkás a földre helyez és a közepéből sodronyt vezet fölfelé, a mely a csomagnak mintegy tengelye lesz. Az abroncsra már most legalul fenyőgalyak és középütt nedves mohát tesz a munkás, erre azután a csemetecsomók helyeztetnek el sugarasan olyképen, hogy a gyökerek a kör közepe felé irányuljanak. A gyökerek közé nedves föld és moha teendő; egy-egy réteg csemete után ismét egy réteg fenyőgaly jő. Így épül fel a csomag az egy helyre küldendő csemeték száma szerint nagyobb vagy nagyobb magasságra. Egy méternél nagyobb csomag azonban nem készül, nehogy nehezen kezelhetővé váljék. Legfelülre ismét moha és fenyőgaly, aztán pedig a második abroncs

Hidegvére nem hagyja cserben, a körülötte levő bokrok oltalma alatt hirtelen a földre ül s alatta kullogó vadászfelügyelőjének int, hogy ugyanúgy cselekedjék.

Kínos néhány percz telt el így, míg végre elérkezettnek látta az időt arra, hogy a hívóval még egy utolsó kísérletet tegyen.

Pi . . . pi . . . pii. — Pi, pi . . . pii. — Pi, pi, pi . . . pii.

A tulsó hegyoldal egyszerre mintha megelevenedett volna . . . Már nem az az előbbi motoszkálás és zuppanás hallszik, de valóságos törtetés zavarta fel a csendet.

A vadászúr szemébe felcsillan az öröm s meglegedetten tekint le féloldalt, alatta guggoló vadászfelügyelőjére, ki az elismerésnek eme félreérthetetlen jelét, a holdtöltére emlékeztető ábrázat mosolyával viszonzta.

Végre előttük áll a bak, egész pompájában. Piros csuhája csak úgy ríkit a zöld lombok között. Fejét büszkén hátraszegi, majd ismét kémlelve lehajtja, szimatol jobbra, balra, fülét nyugtalanul legyezgeti s lábival nagyokat dobant.

A vadászúr kéjjel gyönyörködik a szép állatban s azután lassan arczához emeli karabélyát, hogy nyugodtan célba vegye.

Brumm . . . szólal most alatta a vadászfelügyelő

fegyvere s a vadászúr meglepetésében majd hanyatt vágódik.

Az őzbak pedig néhányat vergődik s azután életlenül gurul le a meredek lejtőről.

Hogy a vadászúr lelkében erre a váratlan lövésre micsoda viharok dúlhattak, azt könnyű elképzelni.

«Tengernyi pénzbe és tíz napi verejtékes hegymászásba került míg végre egy őzbakot célba vehetett, de erre sem lőhetett mert az orra elől lőtte le ez a betörő . . .» s itt egész sorozata következett a szebbnél szebb jelzőknek és megszólításoknak, melyeket azonban megtisztelőknak nevezni épen nem lehetett. Nagy későre juthatott csak szóhoz a jeles vadászfelügyelő. Nem akart ő, úgymond, rosszat tenni. Látva, hogy gazdája oly régóta nézi a bakot, a nélkül, hogy lelőné, attól tartott, hogy az lövés nélkül eliramodik («s akkor megint csak üres tarisznyával kerültünk volna haza»).

Erre a bárgyú mentegetődzésre a vadászúrnak is lecsillapodott a haragja s meglegedett büntetesképen kiszabni azt, hogy a vadászfelügyelőnek soha többé nem szabad puskával az erdőbe lépnie.

S azóta újjal mutogatnak reá «a jágerre», ki puská nélkül jár, de azt csak a bátrabbak merik tőle megkérdezni, hogy «ugyan mikor megyünk megint őzbakot löni?»

S. K.

kerül, a mely az alsó abroncs közepéből tengelyként felhúzott sodronnyal, nemkülönben az abroncs kerületén alkalmazott néhány sodronykötéssel teljesen szilárdan leszorítottatik.

Az így elkészült csomagban a csemeték megfülledeése úgyszólván teljesen ki van zárva. A csomagok könnyen kezelhetők, a vasúton való ide-oda dobálás a csemetéknek ártalmára nincsen.

Ezt a csomagolási módot alkalmazza évek óta a legjobb sikerrel gróf Buquoy Károly gratzeni (csehországi) uradalma, a mely egyike Csehország legjobban kezelt erdőbirtokainak, a mi a tulajdonosnak erdeje iránti meleg érdeklődése mellett nem is csodálható. Magától Buquoy gróftól halotta e sorok írója, hogy alkalma volt meggyőződni, hogy egyik ily csemete-csaggal a Rajna vidékére szállított csemeték, daczára annak, hogy a vasúton elkallódtak és csak hat heti út után kerültek rendeltetési helyükre, teljesen épen kerültek oda és 1—2% hiján mind megeredtek.

(Bd.)

Vizsgáljuk meg gyakran átlalóinkat.

Ha vizsgálat alá vesszük a rakodókon hosszabb ideig használatban álló átlalókat, akkor kivétel nélkül azt fogjuk észrevehetni, hogy száraik nem párhuzamosak, hanem széthajlók, egészen eltekintve a száruk belső felületein mutatkozó kopásoktól, vagy az erőszakos használat okozta egyéb sérülésektől, a melyek mérési hibát okozhatnak. Ha segéd munkásainkat akár álló törzsek, akár fekvő fa felvételénél megfigyeljük, hogy mily fölös erélylyel szokták többnyire az átlaló szárait összecsapni, akkor nem is csodálkozhatunk, ha a legjobb szerkezetű átlalók szárai is meglazulnak.

Pedig az átlalók pontos eredményt csak akkor adnak, ha száraik párhuzamosak s a száruk széthajlásából származó hiba a fáját értékesítő erdőbirtokost érzékenyen károsítja. Láttunk már olyan átlalókat a gyakorlatban, melyek 1—2 cm.-rel hibás eredményt mutattak. De nemcsak az ily feltűnő hiba okoz a birtokosnak nagy kárt, hanem a jóval kisebb eltérés, a figyelemre rendszerint alig méltatott 2—3 mm.-nyi hiba is. A gyakorlatban tudvalevőleg a fa vastagságának megállapításánál a centiméter tört részei figyelmen kívül maradnak. Ha már most meggondoljuk, hogy az átlaló hibája miatt hányszor olvasunk pl. 28. helyett 27.9, és így számításba 27 cm.-t veszünk, akkor könnyű belátni, hogy a dolognak nagyobb jelentősége van, semmint első pillanatra gondolnók. Minél vastagabb törzsnél marad el egy centiméter az átmérőből, annál nagyobb a veszteség a köbtartalomban.

Egy példa a kérdést kellően megvilágítja. Ha 5 m. hosszú rönköket felső átmérő szerint mint csonka kúpokat köbözünk, akkor 1 cm.-nyi hiba

14 cm. vastagságnál	0.01 m ³
20 " "	0.02 " "
30 " "	0.03 " "
40—50 " "	0.04 " "
60—70 " "	0.05 " "
80 " "	0.06 " "

a veszteség.

Kerüljön pl. valamely fűrésztelepen évenként 60.000 fenyőrönkö felmérésre, a melyek átlag 5 m. hosszúak és felső végükön 33 cm. vastagok. Ha ezeknek csak $\frac{1}{3}$ részénél támad a leirt módon 1 cm.-nyi hiba, úgy ez $20.000 \times 0.03 = 600 \text{ m}^3$ veszteséget jelent, a mi a mai árak mellett 5—6000 koronának felel meg.

Ámde ez a veszteség még növekedhetik az átlal, ha több vastagsági osztályunk van, különféle értékben. Az átlaló hibái miatt ugyanis a törzsek vagy rönkök egy része helytelenül az alacsonyabb értékosztályba kerül.

Minthogy tehát az átlaló szárainak teljes párhuzamossága oly fontos körülmény, mely végeredményében az erdőbirtokos jövedelmére érzékenyen kihat, nagyon kívánatos, hogy átlalóinkat időnkint, sűrű használat mellett minél gyakrabban megvizsgáljuk, hogy száraik nem lazultak-e meg és nem térnek-e el a párhuzamos iránytól. Szükséges ezenkívül, hogy segéd munkásainkat az átlalók kiméletes használatára kioktassuk és a száruk erőszakos összecsapásától eltiltsuk.

A meglazult vagy helytelennek talált átlalókat helyezzük azonnal használaton kívül és javíttassuk ki. Legegyszerűbb a kijavítás akkor, ha kigazítható u. n. ferdejáratú átlalót használunk, a melyet közelebbről ismertetni fogunk. (Bd.)

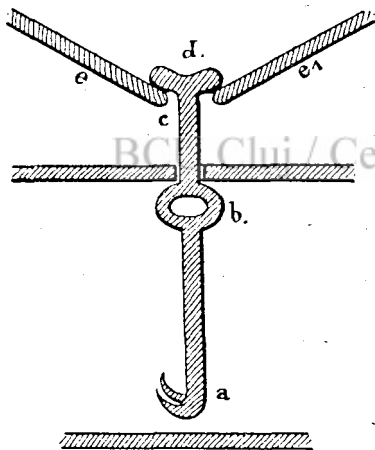
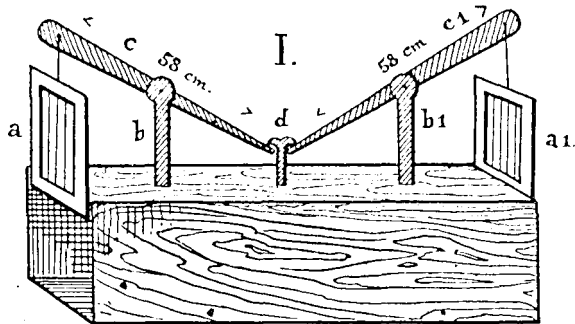
Vadászat.

Fogó-láda. Görény, nyest, nyuszt, macska, menyét s egyéb apró ragadozó emlősök fogására olcsó s megbízható fogó-ladát a következő eljárással készíthetünk.

Vegyünk négy szál deszkát, melyek hossza egyenkint 120 cm., szélessége 30 cm. s vastagsága 10—12 mm. és szögezzük ezeket — a mint az I. ábra mutatja — derékszög alatt úgy össze, hogy egy hosszúkas szekrényt alkossanak. A szekrény nyitott oldalán hornyokat alkalmazunk olyformán, hogy azokban egy-egy ajtócska kényelmesen fel és letolható legyen. Az ajtócskát czélszerű kemény farámából készíteni s erős sodrony pálczikákkal behálózni. A szekrény felső lapjának közepén már most 2 cm. átmérőjű kerek nyílást vágnunk, hogy abban a horgas függőrúd (*d b a*) elférhes-

sen. Ennek szerkezetét a II. ábra mutatja. Vastag (5—6 mm.) sodronypálcát veszünk, s annak alsó *a* végére két éles horgot készítünk, hogy a csaléttel reájuk agathassuk. Ezután a pálcát közepe táján egy oly nagyságú gyűrűvel *b* látjuk el, hogy az a felső nyíláson ki ne férhessen, s végre a felső végén *d* gömbölyített szélű kampókkal szereljük fel, melyek az *a*, ajtócskák felfüggesztésére szolgáló emeltyűknek *c*, *c* alátámasztására lesznek hivatva.

Ha még az emeltyűkarokat tartó s felső végükön csuklóval ellátott *b* és *b*, oszlopcskákról (I. ábra) megemlékezünk, a fogó-láda teljes leírását adtuk.

II.

Fogó-láda.

Ábránk a fogó-ládát abban a helyzetben mutatja be, a mint ajtócskái nyitva vannak, s a láda a vad befogására készen áll. A függőrúd (*d b a*) hosszmeretere és beosztására nézve fontos tudnivalóként megjegyezzük, hogy az ábrában bemutatott helyzetben az *a* horgok a láda fenekétől $1\frac{1}{2}$ cm. magasságban lógnak, a *b* gyűrű a láda tetejéhez épen csak neki támaszkodják s a rúdnak a ládából kiálló része 5 cm.-nél több ne legyen. Szükséges továbbá, hogy a leggömbölyített felső kampók *d* összes szélessége legföllebb 3 cm. legyen, mert különben a láda tetején levő nyíláson ki nem férnek, ha a függő rudat a láda belsejébe benyúlva, s azt ferde helyzetbe állítva, onnan ki akarjuk emelni, hogy a horgokat szükség esetén újra kiélesítsük, s reájuk újabb csaléttel akaszszunk. Az I. ábrán *b* és *b*₁-el jelzett oszlopcskák vastagságát legalább 3 cm.-re, ma-

gasságát 20 cm.-re, az emeltyűk (*c* és *c*₁) hosszát pedig 58 cm.-re kell készítenünk, arra ügyelve, hogy az ajtócskák felé fordított emeltyűkarok mennél vastagabban s mennél súlyosabbak legyenek, a kampók (*d*) felé fordítottak pedig vékonyak és könnyűek.

Használathavétel előtt dörzsöljük be gondosan az összes alkatrészeket úgy kívül, mint belül agyagos földdel, hogy így a ládát lehetőleg szagtalanítsuk. Ezután csaléttel (baromfi-, bány- vagy nyúlbeleak, sült héring stb.) a horgokra aggatjuk, s a fogó-ládát a ragadozó vad kedvenc ösvényének hosszában elhelyezzük, az oldalfalakat pedig földdel s alommal letakargatjuk.

Végre el ne mulasztjuk a ládát mindannyiszor jól kisürolni, valahányszor vadat fogtunk benne s azután újra gondosan szagtalanítani úgy, a mint már előbb leírtuk. R.

Erdőőr életveszélyben. Pavlicsevics József kir. erdőőr, folyó évi február hó 27-én délután három óra körül a pozsegamegyei «Novszkobrdo» nevű védkerületében találkozott Doslovics Józseffel, egy hirhedt vad-örzöval, ki a mult évben Pavlicsevics erdőőr följelentése alapján vadorzásért 120 korona pénzbüntetésre ítéltetett.

Doslovics nem puskás vadász, hanem fogóvas, dróthurok és fejsze az ő fegyvere.

Most is fejszével felszerelve találkozott az erdőőrrel, s mikor az erdőőr a fejszét elkérte, ő válasz helyett fejszéjével nekirontott.

Ezen támadásra az erdőőr három-négy lépéssel hátrált, s hogy támadóját harcoképtelenné tegye, bele lőtt a lábába.

Doslovics erre összeesett, fejszét az erdőőr felé hajtotta, s jajveszékelve szitkolódzott. Az erdőőr a vérző sebet be akarta kötni, de ő nem engedte magához, mire az erdőőr a fejszét elvette, leszaladt a legközelebbi faluba, s onnan kocsit küldetett a sebesültért, melyen Doslovics elszállított az újgradiskai kórházba, honnan négy hét múlva teljesen kigyógyulva, hazakerült.

Hogy Pavlicsevics erdőőr jogosan és csupán önvédelemből használta fegyverét, ahhoz kétség nem fér, s mégis súlyos testi sértés címén lett a bíróságnál bevádolva, mert Doslovics vallomása szerint, őt az erdőőr menekülés közben hátulról lötte meg.

Az orvosi vizsgálat azonban beigazolta, hogy Doslovics a lövést elülről kapta, minek alapján az erdőőr a súlyos testi sértés vádja alól felmentetett, s az állami ügyész Doslovics ellen új vádat emelt hivatalos közeg ellen elkövetett erőszakosság címén.

Ezen újabb vád alapján Doslovicsot a törvényszék négy heti börtönre ítélte, melyet azonban az államügyész túlenyhének talált, s az ítéletet megfélebbezte, mert a Doslovics által elkövetett büntett egytől öt évig terjedő elzárással büntetendő.

Gazdasági tanácsadó.

Rovatvezető: *Hrebloy* Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő.

Milyen legyen a jól tejelő tehen? Külsőleg szép, de belsőleg jó is. E két fontos tulajdonságot mindig szem előtt kell tartanunk, ha új tehenet vásárolunk, mert az bizonyos, hogy a jól tejelő tehen tartása sem kerül többé, mint a rossz tejelőé, de az is bizonyos, hogy csakis szép alakú és színű tehen után várhatunk szép borjút.

Ha tehenünk szép is, jó is, s azt szép és erős bikával folytatjuk meg, akkor annak ivadékai is szépek lesznek, a melyeknek ára lényegesen nagyobb szokott lenni, mint a hitvány és jelleg nélkülieké.

Legjobb oly színű tehenet venni, a mely azon a vidéken általánosan kedvelt, mert annak szép ivadékait ott aztán szívesen vásárolják meg.

Testalkatra a tehen nagy, egyenes hátú, széles mell-dongájú, nem magasan tűrött farú és a mi a legfőbb, jó és bőven tejelésre mutató tejtükrű legyen.

Jó tejelő tehen vásárlásánál sok körülményre kell figyelemmel lenni, de ezek közt az a legfőbb, hogy milyen a tehen tejtükrő alakja?

Tejtükrőnek nevezzük a tehen azon részét, a mely a farktól kezdve egészen a tőgy aljáig terjed. A tejtükrő könnyen felismerhető, mert azon a szőr nem felülről lefelé áll, mint a test többi részén, hanem fölfelé és e mellett a tejtükrőn sokkal finomabb és ritkább is a szőr.

A tehen tejelő képességének egyik lényeges ismertető jele a tejtükrő alakja.

A lant-, ásó- és fordított ékalakú tejtükrő jó tejelésre mutatnak, míg a villa- és buzogányalakú tejtükrő közepes tejelést jelent, az ékalakú és paizsidomú tejtükrő pedig már rossz tejelésre mutat.

Ha sikerült egy jól tejelő tehenet szereznünk, azt az alább leírt módon még jobbra nevelhetjük, mert a tehen egy állati gép, mely a takarmányt tejjé dolgozza fel.

A megvásárolt tehenet mielőtt az istállóba beállítanánk, vakaróval és kefével alaposan megtisztítjuk s ha kell szarvait, szemét, orrát lemoszuk, füleit, farkát gonddal leporoljuk és letöröljük, patáit pedig kitisztogatjuk, esetleg kiáztatjuk úgy, hogy az egész tehen teljesen tiszta legyen; ha a tehennek borja van, akkor azt is megtisztogatjuk s úgy állítjuk be az istállóba.

A fejős teheneknek, ha azt akarjuk, hogy sok és jó tejük legyen, jó takarmányt kell adni s azzal szükségködni sem mennyiségileg, sem minőségileg nem szabad, mert rossz takarmányból jó tej nem lesz soha.

A jó takarmányon kívül a jó fejés is fontos dolog. Gyors és mégis gyöngéd fejéssel kitűnő eredményt lehet a tejmennyiségnél elérni, de nagyon sokszor az ügyetlen fejés az oka a rossz tejelésnek. Ha nem fejjük ki tisztán a tőgyet és tej marad benne, a tejmirigyek működése csökken, mert nem izgatódnak, míg ellenkező esetben az izgatás a bőséges tejkiválasztásra hat. De

azért is tisztára ki kell fejni a tőgyet, mert a tej a fejés végefelé a legtartalmasabb. Ha a fejő a tőgyet fejés közben — a mint azt a borjú szopás közben tenni szokta — kezeivel döfködi, az szintén a mirigyek izgatását és így bő tejelválasztást eredményez. Gyöngéd, jó bánásmód a tehenrel — szintén okvetlenül szükséges.

A fejés óráját meg kell állapítani és pontosan be kell tartani. A tőgyet a fejés előtt meg kell mosni s tiszta ruhával megtörölni.

A fejésnél való tisztaság, a tehen friss ivóvize s a tehenészetben levő eszközöknek tiszta vízzel való kimosása biztosítja a tehen tejtermékeinek jóságát. A tehenistálló télen meleg és tiszta legyen, az ivóvíz pedig ne legyen túlhideg.

Ha mindezen tanácsokat betartjuk, igen meg leszünk elégedve tehenünkkel.

A takarmányrozs termelésének módja. Minél több mesterséges takarmányfélje van a kisgazdának háza közelében, annál nagyobb számú állatot tarthat, aránylag kis költséggel s annál nagyobb tiszta haszonnal.

Nagy előny az is, ha már kora tavasszal etethet a gazda állataival zöldtakarmányt, a nélkül, hogy a fejletlen, gyöngé legelőre kelljen állatait kihajtania.

Ilyen legkorábbi, legjobb s nagy tömegű zöldtakarmányt adó növény a takarmányrozs, melyet más néven Szent-Iván-rozsnak, vagy bokros rozsnak is neveznek. Ez a rozsfajta az éghajlat és a talaj milyensége iránt nem érzékeny, ennél fogva előre jól elkészített földben kedvezően fejlődik. Ha fejlődése alatt több nedvességet kap, akkor bokrosabb lesz; a fagytól nem szenved, csak a vastag hótakarót nem szereti, mert alatta könnyen kipállik s akkor a vetés foltosan nő.

Természetesen, minél trágyadúsabb a talaj, a melybe vetjük, annál szebben fog nőni s nagy termést adni; azért ne sajnáljuk tőle az istállótrágyát s ha ez nincs, akkor katasztrális holdanként 2 q. szuperfoszfátot, azaz műtrágyát, melyet a vetőszántással kell a földbe juttatni.

A takarmányrozst rendszeren szeptember hóban kell vetni, lehetőleg sorvetőgéppel 12 cm. sortávolságban s kat. holdanként 1·10—1·50 liter magot használhatunk fel. Ha sorvetőgépünk nincs, akkor kézzel is elvethetjük a magot, a melyre a műtrágyát rászórjuk s az egészet egyszerre alászántjuk. Ha ősszel a rozs nagyon elbokrosodna, le kell azt legeltetni, de csak akkor szabad rá állatot hajtani, ha a talaj egészen száraz, mert különben igen betapossák a rozst a talajba, a mi viszont hátrányos és káros.

Ha télen a földet vastag hótakaró borítaná, első dolgunk legyen a hótakarót állatainkkal jól megtapostatni, hogy a vetés így levegőhöz jusson s ne pálhasson ki. Ha a takarmányrozs jól sikerül, kat. holdanként 150—200 q. zöldtakarmányt is ad, ennél fogva ki-ki könnyen kiszámíthatja, hogy állatai részére mily nagyságú területet vessen be. Szénát készíteni a takarmányrozsból nem tanácsos, mert az állatok legfeljebb megszeccskázva s korpával keverve eszik meg.

Ha a zöld takarmányrozst korán tavasszal levág-

jük s a földet újra felszántjuk, igen jól sikerül még e földben a tengeri, burgonya vagy a takarmányrépa.

A Szent-Iván-rozsot mindig csak elegyetlenül kell vetni, míg a közönséges rozsot őszi borsóval, bükkönnyel, szöszös bükkönnyel keverve, mert csak így ad elég sűrű takarmányt.

A ki tehát kora tavasszal jó zöldtakarmányt akar, az ne mulassza el szeptemberben a Szent-Iván-rozsot elvetni.

Vetőmagot bármely m. kir. földmives-iskolánál rendszeres piacon áron lehet kapni.

Mit csináljunk a lehullott gyümölcsessel? A fáról lehullott gyümölcsöt, még ha egészen éretlen is, nem szabad a fák alatt hagyni, hanem föl kell használni, vagy ha egészen hasznavehetetlen, meg kell semmisíteni, hogy elpusztítsuk azokat a férgeket, melyek hullását okozták.

De a lehullott gyümölcs, ha naponta összeszedjük, ritkán olyan, hogy semmire se lehetne felhasználni.

Ha a lehullott gyümölcsöt másra nem használhatjuk, megetetjük a sertésekkel, de megfőzve, vagy legalább megforrázva, mert a sok nyers gyümölcstől hamar elromlik a sertések étvágya és fogait is megváltja.

A hulladék gyümölcs, ha érett, vagy csak félig is érett, az már aszalásra alkalmas. Házi szükségletre jó aszalványt csinálhatunk belőle, melylyel télen, kivált gyerekeknél, sok kenyeret lehet pótolni. De a hulladékot sem szabad úgy bedobni a kemenczébe, a hogyan a fák alatt összeszedtük, hanem ha piszkos, megmosuk, hibás részét kivágjuk és csak akkor teszszük a kemenczébe, ha már megszáradt. A kemence ne legyen nagyon forró, mert a gyümölcs meghólyagosodik, leve kifolyik, ízetlen lesz, mint a tapló. Arra is vigyázzunk, hogy füstszagot ne kapjon. Mójával a kenyérsütő-kemenczében is lehet rendszeresen aszalni, ha nem is úgy, mint az aszalóban, de a házi szükségletre megfelelően.

A mely hulladék aszalásra nem való, de különben nem egészen selejtes, hibás, férges, rothadt, abból jó ecetet készíthetünk. Mindenféle gyümölcshulladékból készíthetünk ecetet, de legjobbat, legtisztábbat az almából.

Az ecetnek való gyümölcsöt tisztára mossuk, rothadt, vagy férges részeit kivágjuk, péppé, kásává összezúzzuk, egy napig állni hagyjuk, azután mint a szőlőt kiperéseljük, a törkölyt a présből kiszedjük, beleteszszük egy kádba és annyi vizet öntünk rá, a mennyit megiszik. Egy napi állás után azt is kisajtoljuk és összekeverjük az előbbi musttal. Most a mustot tiszta hordóba töltjük és addig hagyjuk benne, míg ki nem forrt. Ha ez megtörtént, lefejtjük egy másik hordóba és abban szellős, meleg helyen addig tartjuk, míg csak ecetté nem válik. A hordónak akonáját nem szabad bedugaszolni, hanem csak csepüdugóval ellátni, vagy szunyoghálóval betakarni, hogy a levegő szabadon férhessen a hordóba és tartalmát ecetté változtassa, a mi annál hamarabb történik, minél nagyobb az akonája.

Ha a folyadék ecetté vált, s megtisztult, lefejtjük

üvegekbe, rendszeresen bedugaszoljuk és szellős, hűs helyen tartjuk. Az ilyen ecet minél régebbi, annál jobb és hogy legegészségesebb, ahhoz szó sem fér.

Ha a lefejtés után az ecetes hordóba ismét kiforrott mustot töltünk, abból már nem 2—3 hónap, hanem 2—3 hét alatt jó ecet lesz.

Azt a gyümölcshulladékot, a mely se aszalásra, se ecetkészítésre nem alkalmas, szintén össze kell szedni és a földbe mélyen elásni.

A baromfitrágya értékes voltáról. Minden gazdaságban, legyen az bármily kicsiny, sok oly anyag megy veszendőbe, a melyet ha rendszeresen összegyűjtenénk figyelemre méltó hasznunk lenne belőle.

Ilyen többek között a baromfitrágya, melynek összegyűjtésével csak nagy ritkán foglalkozik itt-ott valaki. Az igaz, hogy a baromfitrágya nagyobb mennyiségben egyszerre alig áll rendelkezésünkre, de azt a keveset, a mi van, igen hasznathatóan felhasználhatjuk a kertben, sőt a mezőn is.

A baromfitrágyát az udvar egy félreeső részén kell gyűjteni és pedig szalmával, lombbal s házi szeméttel, továbbá hamuval, korommal és mész hulladékkal rétegezve. Igen czélszerű ezen rétegezett trágyadombra az istállóból kifolyó s egy a földbe ázott hordóba összegyűjtött trágyalét időnként felönteni, hogy ezáltal a rothadást elősegítsük.

Hogy ott, a hol a baromfitrágyát össze nem szedik s trágyadombon össze nem gyűjtik, milyen mennyiség megy kárba, láthatjuk, ha tudjuk, hogy egy év alatt egy galamb 2·5 kg.; egy tyúk 5—6 kg.; egy kacsza 8 kg.; egy lúd 11 kg. és egy pulyka 13 kg. trágyát csinál.

Ezen adatok alapján mindenki kiszámíthatja, hogy baromfi-állománya után egy év alatt mily mennyiségű trágyát gyűjthet.

A baromfitrágya összehasonlítva azt a peruguanó és az istállótrágyával *Wolf* vegyész szerint tartalmaz 100 kilogrammonként:

	galamb	tyúk	kacsza	lúd	peru- guanó	istálló- trágya	kg.
víz	51·90	56·00	56·60	77·10	15·00	77·50	«
szerves anyagot	30·80	25·50	26·20	13·40	42·00	20·30	«
nitrogént	1·76	1·60	1·00	0·60	7·00	0·30	«
foszforsavat	1·78	1·50	1·40	0·50	14·00	0·20	«
kálit	1·00	0·90	0·60	0·90	3·30	0·40	«
meszet	1·60	2·40	1·70	0·80	12·60	0·30	«
magnesiát	0·50	0·70	0·40	0·20	0·90	0·10	«
kénsavat	0·30	0·50	0·40	0·10	2·00	0·10	«

Mint ezen táblázatból látható a legértékesebb a galambtrágya, mely különösen nitrogenben gazdag. Ha csekélyebb mennyiségű foszfor és mésztartalmát szuperfoszfát, gipsz hozzáadásával pótoljuk, úgy teljesen hasonlóvá tehetjük — hatásra nézve — a peruguanóhoz.

Ugyanez áll a többi baromfitrágyára nézve is, mert ezek is inkább csak foszforban szegényebbek.

Most már az a kérdés, mily arányban kell és lehet a fentebbi módon kezelt baromfitrágyát a gazdaságban vagy a kertben úgy felhasználni, hogy abból ne kárunk, de hasznunk legyen.

Ha egy bizonyos terület kellő megtrágyázására 300 q.

istállótrágyára van szükségünk, úgy e helyett elég lesz ugyanazon hatás elérésére 3 q. peruguánó, vagy pedig 30 q. baromfitrágya. Ha azonban a baromfitrágya javítására szuperfoszfátot használtunk, akkor 15 q. trágya is elég lesz.

Természetesen a baromfitrágyával, mert kisebb mennyiségben jut az a földbe, a föld humusz tartalma is kisebb fokban szaporodik, de a hatás, a mit ez a növényzetre gyakorol, ép olyan, mint az istállótrágyáé. Érdemes tehát a baromfitrágyát szorgosan összegyűjteni.

A baromfitrágya különösen a hüvelyes vetemények és gabonafélék alá alkalmazható sikerrel, ha nagy mennyiségben áll rendelkezésünkre, de kis mennyiségben legjobban felhasználhatjuk azt a kertben — bármely vetemény alá — ha azt mindjárt a kert megmunkálásakor juttatjuk a földbe.

Száj- és körömfájás. Főállatorvostól vettük a következő eljárást, melyet száj- és körömfájás gyógyításánál sikeresen alkalmaztak különösen azok, kiknek nem áll minduntalan módjukban az állatorvos közvetlen segédelmét igénybe venni.

Két evőkanálnyi (25—30 gr.) Creolint 3 liter vízzel összekeverünk mindaddig, míg e keverék egészen tejszínűvé válik. Osszszuk ezt ezután szét négy üvegbe egyformán, tehát akként, hogy minden egyes üveg $\frac{3}{4}$ liternyi adagot tartalmazzon. Nagy testű s felnőtt szarvasmarha részére ez az orvosság-mennyiség teljesen elegendő. Kisebb testű barmokra, növendékjószágokra vagy borjakra $\frac{3}{4}$ — $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ adagot veszünk.

Siessünk ez orvosszer alkalmazásával, mihelyt a betegség első tüneteit észrevettük. A tagok reszketése már a rohamosan fejlődő betegségről tesz tanubizonyságot s ha ez a reszketés különösen a lapoczkák táján húzódo izmokon s a mellső vétagokon jelentkezik, az a veszedelem is fenyeget, hogy az állatot szívszélhűdés öli meg. Láz s szakgatott, rövid lélekzetvétel szintén a betegség terjedését jelzik.

Egy-egy adag orvosságot félóránként a beteg állat szájába betöltünk, jól vigyázva arra, hogy azt előzőleg jól felrázzuk s az állat az egész mennyiséget lenyelje. E végből ne hirtelenkedjünk a betöltéssel.

Az orvosszert a barmok általában szívesen veszik s ez eljárásunkat felette megkönnyíti. A hatás gyorsan következik be. Két óra mulva az állat már minden veszélyen túl van ugyan, de a teljes gyógyulása érdekében mégis kívánatos, hogy ez eljárást rajta másnap megismételjük.

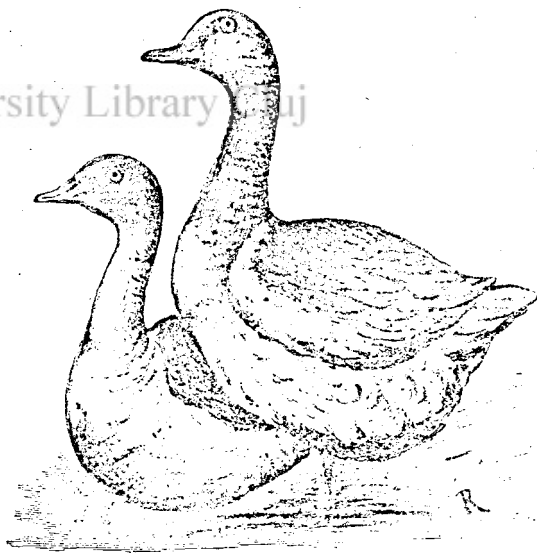
Gondunk legyen az istálló gyakori szellőztetésére, a jászol és vályú tisztántartására s különösen arra, hogy a lázas jószágot friss ivóvízzel minél gyakrabban megkinálják.

A míg a száj kisebesedése teljesen el nem mult, szalma- és szénaneműekkel nem szabad etetnünk az állatot, de még zöld luczernával sem, hanem csakis moslékos darával. S ha mindezekon kívül az állat csülkeit és szájatájékának külső és belső részeit a beadott orvosságnál valamivel töményebb Creolin-oldattal

szorgalmasan mosogatjuk, úgy az rövid idő mulva teljesen ki lesz gyógyítva. R.

A pommerániai lúd. Az összes lúdfajok között a legnagyobb és legstúlyosabb a pommerániai lúd. Különös, hogy mindeztideig nincs annyira elterjedve, mint a mennyire azt megérdemelné.

Németország nagy kancellárja, Bismarck herceg, ki tengernyi gondjai közepette, legszívesebben gazdaságának nyugalmas magányában gyűjtött új erőt világraszóló munkásságához, fogadást ajánlott fel a francia nagykövetnek, hogy ő s nem a francia követ fogja a nagyobb ludat feltálatlatni. Úgy is lett. Bismarck asztalára 27 fontos lúd került, az pedig, melyet a nagykövet ebédjén szolgáltak fel, csak 18 fontot nyomott. Bismarck lúdjá pommerániai volt. Ha jól kihizlalják, egész testsúlya 30 font, zsírja 9—10, mája 3— $3\frac{1}{2}$ font. Fialat korában nem koppasztják, mert ez fejlődését hátráltatja. Gyorsan hizik s a legelőn és tarlókon jól tenyészik. Tavasszal 35—40 darabot tojik s egy-egy tojás átlagos súlya 190—200 gramm. Tollazata többnyire tiszta fehér, csak bóbítáját és vállait tarkítják néha szürkés foltok.

A pommerániai lúd.

Kívánatos, hogy e hasznos házi szárnyas — melyet képünk bemutat — hazánkban mielőbb s mennél jobban elterjedjen. R.

Hogyan tisztogassuk a kutat. Faluhelyen, hová a modern korszak vízvezetékei és artézi kútjai még nem hatoltak el, nagy gondot kell fordítanunk a kutak tisztántartására, különben vizünk zavaros és rosz ízű lesz.

A kút oldalfalait mindenekelőtt falazzuk ki természetes kővel vagy sima, üveges felületű téglákkal; fenekéről pedig távolítsunk el minden iszapot s korhadó anyagot. Ha ezzel elkészültünk, szórjuk tele a kút fenekét 2—4 cm. magasságig mészpórral, oldalait pedig meszeljük be mézstejjel. Következő napon merítsük ki újra a kút-medence egész víztartalmát, hintsünk fenekére egy

réteg faszenet és erre egy réteg tisztára mosott kavicsot. Helyezzünk azután ez ágyásra 2—3 drb kőst s az ivóvíz most már tiszta s élvezhető lesz. Kívánatos azonban, hogy ez eljárást évenként legalább egyszer megismételjük.

R.

A jó tojás felismerése. Hogy jó-e a tojás, azt majdnem biztosan megtudhatjuk az által, ha rajta fényugarat bocsájtunk keresztül s abban vizsgáljuk. Ha a tojás áttetsző, rózsaszínű és felső részén csak kis légbuborék van, továbbá, ha belsejében nincsen folt, valamint a sárgája és a fehérje egymástól külön, élesen el van határolva, nemkülönbén ha a fehérnyerész tiszta, átlátszó és nem foltos, akkor a tojás frissnek, jónak mondható.

(—h.)

Különfélék.

Sebtapasz. Égési sebek fájdalmának enyhítésére legegyszerűbb szer a csurgatott méz. Ha a sebet mézzel bekenjük, az csakhamar beheged s teljesen begyógyul.

Már ezért is tartsuk be szabályként, hogy a méz háztartásunkból soha ki ne fogyjon. Ha mézünk nincsen, úgy égési sebekre a következő tapaszt ajánljuk:

$\frac{1}{8}$ klgr. sárga viaszt $\frac{1}{4}$ klgr. vesezsiradékkal és $\frac{1}{4}$ liter lenolajjal enyhe tűzön összekeverünk anélkül, hogy a keverék felforrna. Az ekként nyert kenőcsöt gyölesruhára kenjük, s azt az égési sebre kötjük.

A fájdalom csakhamar megszűnik, s a gyógyulás rövid idő múlva bekövetkezik.

R.

Vérzés csillapítására sokan még mindig azt az ósdi szokást követik, hogy a sebre pókhálót teregetnek. Óvakodjunk ez esztelen eljárástól, mert a pókhálók telve vannak porral, piszokkal, s a legveszedelmesebb, gyakran halálos vérmérgezést okozó bacillusoknak ezreivel. Tartsunk otthon állandóan vaschlorid vattát (minden gyógyszerárban kapható), ez minden vérzést tüstént megszüntet, s a nyílt sebet a fertőzéstől bizton megóvják.

R.

A méz mint belső orvosság. Előbb is hangoztatuk már, hogy a méz háztartásunkból sohase hiányozzék. Ezt itt ismétljük, mert gyógyvereje a garat- és gégebeteg nyákhártyáira csodás. Ha gégehurutban, vagy a torok másnemű megbetegedésében szenvedünk, vegyünk be mézet, de ne nyersen és tisztán, mert így a méz torkunkat reszeli, s köhögésre ingerel. Kövessük P. Kneipp rendszerét, ki a mézet orvosszerűen csak főtt állapotban alkalmazta. Főzzük meg a mézet vízben, tejben vagy teában, s vegyük be kanalankint. Csakhamar tapasztalni fogjuk oldó, s csillapító hatását és a nyákhártyák rohamos gyógyulását.

R.

Az olaj ugyancsak fontos házi gyógyszer, s figyelmünket teljes mértékben megérdemli. A ki elnyálkásodásban, s a nyákhártyák váladékától, a köpöttől vagy épen nem, vagy csak megerőltető köhögés útján tud

megszabadulni, az vegyen be naponta háromszor 10—10 csepp faolajat akár tisztán, akár egy-egy darabka cukorra csepegtetve. Hasonlóképen járjon el az is, a kinek gyomorra fekélyek képződésére hajlandósággal bír. Magától értetődik, hogy a míg az első esetben a javulás már néhány nap múlva bekövetkezik, addig a második esetben a gyógyulást csak hosszabb, kitartó kezelés, vagyis az olajnak pontos és következetes beszédése idézheti elő. Lázas toroklobnál s différiánál — addig is, míg az orvosi segédelmet igénybe vehetjük — adjunk a betegnek olykor-olykor egy-egy kis kanálnyi olajat, hogy a megfulladás veszedelmétől megóvjuk.

R.

Olcsó barometer. A «Szövetkezés» című folyóirat közlése szerint: egy fazekat színültig kell nedves homokkal megtölteni és azután dugjunk a közepébe egy fenyőtobozt. Ha szép idő van készülöben, akkor a fenyőtoboz pikkelyei kinyílnak; ha ellenben esős, borús időre van kilátás, az időjóslo pikkelyek szorosan bezárnak. A milyen egyszerű, ép oly biztos e barometer, mert természeti törvényeken alapul.

R.

Pályázat.

Hohenlohe herceg javorinai uradalmánál körederési állásra pályázat nyitattik.

Évi fizetés 1200 korona készpénz, mely $\frac{1}{4}$ évi utólagos részletekben lesz kiutalványozva; természetbeni lakás, szabad tűzifa a saját használatra loco erdő.

Évi 400 korona loátalány, melyért köteles egy szolgálati lovat tartani.

Négy darab szarvasmarhatartás, azoknak az eltartására egy rét és nyár idején szabad legelő és egy darab föld megművelésre. Negyedévi kölesönös felmondás. Pályázni kívánók felhivatnak, hogy magyar és német nyelven megírt kérvényüket, melyhez hiteles bizonyítvány-másolatok (melyek vissza nem adatnak) keresztlevél és fénykép csatolandó, Hohenlohe herceg uradalmi igazgatóságához Javorina Szepesmegye címre f. évi október hó 1-ig küldjék be.

A tót nyelv bírása pályázótól megkívántatik. A pályázó katonai szolgálati viszonya kérvényében kitüntendő, továbbá, ha a személyes bemutatkozást az igazgatóság megkívánja, köteles azt saját költségén megtenni és útja megtérítésére igényt nem tarthat.

Az állás esetleg azonnal, de legkésőbb 1908 év január hó 1-én elfoglalandó, a mi a kinevezettnek annak idején tudtul lesz adva.

Pályázat erdőőri állásra.

Gróf Festetics Pál böhönzei uradalmában 1908 január 24-ikétől, egy 30—40 éves kis családdal bíró szakvizsgázott erdőőr, a ki a hajtóvadászban jártas, alkalmazást nyer.

Javadalmazás: 160 korona évi készpénz, 6 hektó buza, 10 hektó rozs, 1-20 hektó árpa, 1 hold tengeri föld, $1\frac{1}{2}$ hold rét, lakás, tűzifa és a kártékony vad után rendszeresített lödij; 2 marha és 2 göbe legelőre. Dunántúli pályázók folyamodványaikat egyszerű bizonyítvány-másolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, f. é. október hó 1-ig nyujtsák be alulírottához.

Böhönze (Somogy megye), 1907. augusztus hó.

Mayer Gyula, urad. főerdész.

Erdőőr kerestetik

a csabonyi, u. p. Dunavecse uradalmi erdő-gondnokság kerületébe. Javadalmazás: 400 korona készpénzfizetés, szabad lakás és fűtés; 2 tehén és 2 sertés-tartás; 1 magyar hold szántóföld; konyhakert; a marhák téli és nyári tartása.

Hadkötelezettségüknek eleget tett 30 évnél nem idősebb, teljesen egészséges, munkabíró egyének, kiknek erdészeti gyakorlatuk van és a csolnakázáshoz igen jól értenek, bizonyítvány másolatokkal (melyek vissza nem küldetnek) felszerelt folyamodványaikat október hó 1-ig benyújthatják.

P.-Csabony, 1907 augusztus 15-én

E. 52. 2-2

Engli Vilmos u. erdész.

Kerestetik

8000 drb 2 méter hosszú, legalább 4 cm. vastag

szőlőkaró.

Lehetőleg gömbölyű vörösfenyőből vagy más egészséges faféleségből, legkésőbb 1908 február 1-ig ide szállítva.

Ny. 53. 2-3.

Máriássy László szőlőkezelősége, Bodrog-Keresztúr.

Pályázati hirdetmény.

Kis-Küküllő vármegye területén állami kezelésbe vett községi és némely más erdők és kopárterületek védelmének két hatósági erdőőri állásra ezennel pályázat hirdettetik.

Az erdőőr évi fizetése 500 kor., lótartási átalánya 160 kor., tűzifa átalánya 60 kor., lakbér átalánya 80 kor., iroda átalánya 4 kor., az Országos Gazdasági Munkás-és Cselédségélypénztárba való beiratás 3 könyv után 31 kor. 20 fill. Összesen: 835 kor. 20 fill.

Pályázótól megkívántatik a magyar állampolgárság, fedhetlen előélet, legalább 24 éves, de 35 évesnél nem magasabb életkor, ép szellemi és testi erő, valamint az erdőőri szakvizsga sikeres letétele, mely adatok hiteles okmányokkal igazolandók.

Erdőőri szakiskolát végzett egyének előnyben részesülnek.

Sajátkezüleg irt egy koronás bélyeggel ellátott kérvények 1907. évi október hó 15-ig a dicsőszentmártoni m. kir. állami erdőhivatalhoz adandók be.

Dicsőszentmárton, 1907. évi augusztus hó 29-én.

M. kir. állami erdőhivatal.

A VADÁSZ-VIZSLA.

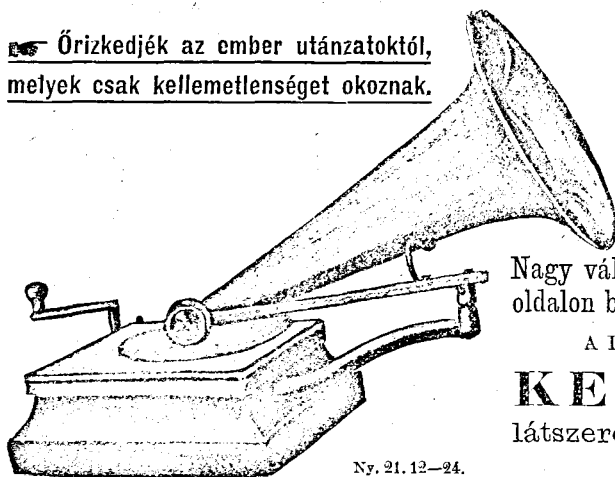
Gyakorlati útmutató a vizsla-nevelés-, tanítás-, használat- és gyógykezeléshez.

Második kiadás. A szerzőnél: Ára 1 kor. 50 f.

Stark Dezső főerdész, Drávatamási (Somogy megye.)

E. 19. 13-*

Őrizkedjék az ember utánzatoktól, melyek csak kellemetlenséget okoznak.

Ny. 21. 12-24.

Eredeti Grammophonok

angyal védjeggyel a legjobbak!

Eredeti grammophonok 45 koronától feljebb, legjobb minőségben kaphatók.

Nagy választék lemezekben, havonként új felvételek. — Egy és két oldalon bejátszott lemezek. — Régi, használt lemezek kicseréltetnek.

A Deutsche Grammophon A.-G. egyedüli képviselője Temesvár részére:

KECSKEMÉTI SÁNDOR

látszerész, villamos műszaki telep, nikkelező intézet
 Temesvár-Belváros, (Agrár-palota).

Gyümölcsfa-csemetéikkel nagyban

faiskolák létesítésére, gazdasági egyesületeknek nagy mennyiségben jól és jutányosan szolgálhatók. Nagyobb szükségleteknél különleges árajánlatokkal készségesen szolgálok. — Készlet 1 éves átültetlen és 2 éves átültetett:

több 1/2 milliónál	alma	— valódi vadalma	cca. 1/4 millió	Mariannaszilva	— dugványok
közel 1/2 millió	körte	— " vadkörte	" 1/4 "	Myrabolana	és szilva
cca. 1/4 "	birs	— dugványcsemeték	" 1/4 "	Meggy	és cserezsnye

100,000 drb kajszin, mandula és őszi barack. — Készletben vannak továbbá nagy mennyiségben sorfák, különösen gesztenye és gleditschiafák ezerszámba.

Mühle Vilmos, faiskolák, cs. és kir. udvari szállító Temesvár.

Ny. 2. 18-*

Arjegyzék, dúsan illusztrált, kívánságra ingyen.

SCHERTER TIVADAR

előbb PAUSENBERGER

VASKERESKEDÉS

Temesvár-Belváros,

Hunyadi- és Jenő herceg-utca sarkán.

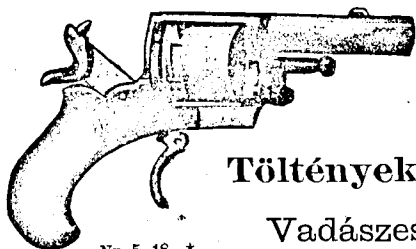
TELEFON 499.

Legnagyobb választék

Vadász-, Madár-, és Flaubert-fegyverekben,

Forgópisztolyok,

Browning-ismétlő pisztolyok, Flaubert-pisztolyok.

Ny. 5. 18-*

Amerikai
légfegyverek.

Töltények és serét.

Vadászeszközök.

Erdei facsemetéket,

luc, jegenye, erdei, fekete és vörös fenyő, tölgy, ákác, éger, kőris, szil, juhar stb. valamint mindennemű erdei famagvak, gyümölesmagvak, gyümölesvadoncok, rózsák, gyümölesfikat

Csenderesekhez

spartium scoparium, sorbus aucuparia, sambucus-csemetéket

Vadetesre

E. 49. 2-6.

vadgesztenyét és csicsókát vagonrakományokban is ajánl

FARAGÓ BÉLA cs. és kir. udv. szállító ZALAEGERSZEG.

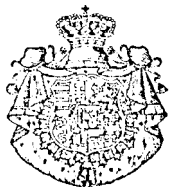
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

SORFÁK.

Erősebb fákbani nagyobb szükségletnél speciális ajánlattal állok szolgálatára, — különösen

Acer, Gesztenye, Gleditschia, Fraxinus, Maclura, Quercus, telt Crataegus, Robinia stbi-ből.

MÜHLE VILMOS, faiskolák cs. és kir. udv. szállító, TEMESVÁR. Ny. 3. 18.-*

BLUM ÉS TÁRSA

ELSŐRANGU EGYENRUHÁZATI INTÉZET

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 14/16. sz.

Mesteri szabású, izlésteljes, csinos kiállítású

erdészeti és erdőaltiszti egyenruhák

nemkülönbön felszerelési cikkek szállítására.

Ezen lap előfizetői által nálunk rendelt cikkek számlaösszegéből 1½%-ot adunk át a fentebb tervezett erdőaltiszti alap javára.

Hivatalos úton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt — a betekinthető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor az igen tisztelt megrendelők legteljesebb megelégedésére hoztuk kivitelbe.

Polgári ruhák

a legújabb francia- és angol-ívat szerint, szinte jutányos árban készíttetnek. Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó cikket készséggel beszerzünk és a vidéki megrendelések kivételére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk.

Kívánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ívet. — Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelemmel és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM ÉS TÁRSA

Szerb kir. udvari szállítók.

Ő cs. és kir. Fensége József főherceg udvari szállítói.

A nagyméltóságú földművelésügyi Miniszterium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha szállítói.

Az «Országos Erdészeti Egyesület» rendes tagjai.

E. 6. 18-*